

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Dr. Sulyok Tamás úr
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bitskey Botond úr
az Alkotmánybíróság főtitkára
részére

Alkotmánybíróság

Budapest
Donáti u. 35-45.
1015

Tisztelt Elnök Úr!
Tisztelt Főtitkár Úr!

A tárgyban jelzett ügyben az indítványozó – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdés alapján – a koronavírus elleni védőoltásnak az állami és önkormányzati intézményeknél foglalkoztatottak által történő kötelező igénybevételéről szóló 599/2021. (X. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.

Az Abtv. 57. § (1b) bekezdésében foglaltak szerint az Emberi Erőforrások Minisztériumának, mint a jogszabály megalkotásában közreműködőnek lehetősége van az ügygel kapcsolatos álláspontjáról az Alkotmánybíróságot tájékoztatni. Tekintettel arra, hogy a jelenleg is fennálló járványveszély miatt az állami és önkormányzati intézményeknél foglalkoztatottak széles körét érintő, kiemelt jelentőséggel bíró kérdéskörre irányul az alkotmányjogi panasz, az ügyben kialakított jogi-szakmai álláspontomról, az alábbiak szerint tájékoztatom a tisztelt Alkotmánybíróságot.

1. Az általános jogrendben a kötelező védőoltásokra vonatkozó szabályozás

Magyarországon az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) tartalmazza a kötelező védőoltásokra irányadó, „rendes” jogrendben alkalmazandó szabályozást, amelynek 56. § (1) bekezdése kimondja, hogy a járványügyi tevékenység célja a fertőző megbetegedések, a járványok megelőzése és leküzdése, valamint az emberi szervezet fertőző

betegségekkel szembeni ellenálló képességének fokozása. Az Eütv. 57. § (1) bekezdése értelmében a védőoltás célja a fertőző betegségekkel szembeni aktív, illetve passzív védettség kialakítása, a (2) és (3) bekezdései pedig a védőoltás kötelező elrendelésének eseteit szabályozzák, amikor kimondják, hogy a miniszter rendeletben határozza meg azokat a fertőző betegségeket, amelyek esetében életkorhoz kötötten, megbetegedési veszély esetén, illetőleg külföldre történő kiutazás esetén a kiutazó költségén kötelező védőoltás elrendelésének van helye. A miniszter egyes munkakörökben való foglalkoztatás feltételeként a munkáltató költségére védőoltási kötelezettséget írhat elő. Az Eütv. végrehajtási rendeletei közül kiemelendő továbbá a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet (a továbbiakban: Eütv. vhr.), amely részletesen rendelkezik a kötelező védőoltások esetköreinek szabályozásáról.

Az Eütv. vhr. 9. § (1) – (2) bekezdései a munkakörhöz kapcsolódó védőoltási kötelezettség keretében előírják, hogy a munkáltató köteles a munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető munkahelyi biológiai expozíciókat a külön jogszabályban foglaltaknak megfelelően felmérni. Ennek csökkentése érdekében – a foglalkoztatás feltételeként – a külön jogszabály szerint biztosítania kell az adott veszélyeztetett munkakörben foglalkoztatott dolgozók védőoltását. A munkakörhöz kapcsolódó javasolt védőoltások rendjét az országos tisztifőorvos által évente kiadott, az adott év védőoltási tevékenységére vonatkozó módszertani levele (VML) tartalmazza.

Az általános jogrendben érvényesülő szabályok is ismerik tehát egyes védőoltások beadásának kötelező eseteit, és rendelkeznek azok meghatározott esetekben történő elrendeléséről is, melyek között szerepel az egyes munkakörhöz kötött kötelező védőoltások elrendelésének lehetősége is a munkáltató által elrendelhető formában. Ezen szabályozás megfelel az Alkotmánybíróság által meghatározott követelményeknek, hiszen csak a legszükségesebb esetekben írhatja elő a munkáltató a kötelező oltást, az oltások köre évente felülvizsgálatra kerül, és munkavállalónként egyedileg kell vizsgálni a veszélyeztetettségi kitettséget, és az alternatív megoldásokat.

A veszélyhelyzeti kormányrendeletek közül kiemelendő elsőként a munkahelyek koronavírus elleni védelméről szóló 598/2021. (X. 28.) Korm. rendelet. Az 598/2021. (X. 28.) Korm. rendelet a hatályos szabályozást nem borítja fel, célja ugyanis annak biztosítása, hogy a munkaadók szervezeteinek javaslatára a cégek, vállalkozások és intézmények jogot kapjanak arra, hogy a munkavégzés feltételeként előírják a SARS-CoV-2 koronavírus elleni védőoltás felvételét a foglalkoztatottak számára, ha ezt szükségesnek látják az ott dolgozók biztonsága érdekében; azaz, leegyszerűsítve a rendes jogrendi szabályozás logikáját ültetik át a veszélyhelyzeti szabályozásba, viszont figyelemmel van a koronavírus járvány specialitásaira, veszélyességére.

Az 598/2021. (X. 28.) Korm. rendelethez képest speciális szabályokat rendel el az indítvány által támadott Korm. rendelet, hiszen a Korm. rendelet személyi hatálya alá tartozó munkavállalók esetében kvázi foglalkoztatóként az állam mint egyfajta közszolgáltató (a Kormány, illetve az önkormányzat) jelenik meg, azaz a „munkáltatói” mérlegelést maga a Kormány végezte el, és e mérlegelés tükröződik – kvázi munkáltatói intézkedésként – a Korm. rendelet szabályaiban, míg önkormányzatok esetében – utalva a fent leírtakra – továbbra is az önkormányzat végzi el e mérlegelést. Az 598/2021. (X. 28.) és a Korm. rendelet célja a közösség védelme akár a testi integritáshoz való jog bizonyos fokú korlátozása árán is.

Már magából a Korm. rendelet szövegéből kitűnik, hogy a kötelező oltás elrendelésének legitim célja két szempontból állapítható meg, egyrészt az állami és önkormányzati intézményeknél személyesen megjelenő ügyfelek, valamint az ott dolgozó munkatársak védelme, másrészt a közfeladatok ellátásának biztosítása érdekében, hogy a magyar állami és önkormányzati szervezetrendszer működőképessége fenntartható legyen [vö. Korm. rendelet 2. § (1) bekezdés1].

¹ 2. § (1) Az a foglalkoztatott, aki e rendelet hatálybalépése előtt nem vette fel a SARS-CoV-2 koronavírus elleni védőoltást (a továbbiakban: védőoltás), az állampolgárok egészségének és életének megóvása és a közfeladatok akadálytalan ellátása érdekében köteles - a (3) bekezdés szerinti mentesítés kivételével -

a) egydózisú oltóanyag esetén a védőoltást, kétdózisú oltóanyag esetén a védőoltás első dózísát

aa) 2021. december 15. napjáig felvenni, ha a munkavégzés során ügyfelekkel rendszeresen találkozik,

2. Nemzetközi összehasonlítás

Számos országban szigorú szabályokat vezettek be a delta, delta plusz, lambda és omikron variánsai terjedésének megfékezése érdekében. A COVID-19 vírus okozta megbetegedés elleni védőoltás bizonyos szektorokban történő kötelező meglétét az Európai Unió több tagállama is előírja. Ausztria még ennél is szigorúbb szabályokat jelentett be, 2022. február 1-jétől 65 %-os átoltottsági ráta mellett bevezetik a kötelező védőoltást az országban.² Olaf Scholz német kancellár pedig azt nyilatkozta még a kormányalakítási tárgyalások során, hogy a német szövetségi kormány is a koronavírus elleni védőoltás általánosan kötelezővé tételét tervezi a hivatalba lépését követően.³

Olaszországban 2021. október 15-től csak olyan személy dolgozhat, aki igazolni tudja védettségét, azaz igazoltan megkapta a koronavírus elleni védőoltást, ennek hiányában friss negatív teszttel rendelkezik, vagy másképpen igazolni tudja, hogy az elmúlt hat hónapban átesett a fertőzésen.⁴

Szlovénia a kormányzati foglalkoztatottak számára (miniszterek, minisztériumokban dolgozók, nyomozóhatóság tagjai, rendvédelmi szervek tagjai és további bizonyos közigazgatási szervek alkalmazottai) előírta, hogy 2021. október 1-ig az oltás első, és 2021. november 1-ig a vakcina második adagját is fel kell venniük.⁵

Franciaországban 2021. szeptember 15. óta az egészségügyi és a katasztrófavédelmi dolgozók számára COVID-19 elleni oltási kötelezettség került előírásra, így a kórházi alkalmazottak (orvosok, nővérek), mentősök, magánorvosok, szociális ápolók és a tűzoltók csak a koronavírus elleni oltás birtokában dolgozhatnak.⁶

Görögországban a görög kormány 2021. szeptember 13. napjával mind a közigazgatásban, mind a versenyszférában dolgozó, koronavírus oltással nem rendelkező személyek számára – a munkavégzés előfeltételeként – heti rendszerességgel előírta a kötelező COVID-19 szűrést. Az alkalmazottainak ahhoz, hogy a munkahelyükre beléphessenek, fizetniük kell a heti tesztelesekért, amely kötelezettség alól kizárólag a COVID-19 elleni oltási tanúsítvány bemutatásával mentesülhetnek. A görög kormány az egészségügyben dolgozókkal szemben szigorúbb szabályozást vezetett be, ugyanis számukra a COVID-19 elleni oltás meglétét kötelezővé tette.⁷ E példával kapcsolatban megjegyezhető, hogy, habár tényleges kötelezés széles körben nem került bevezetésre, de álláspontom szerint a szabályozás „burkoltan” a védőoltások kötelezővé tételével ér fel.

Az Európai Bizottság elnöke, Ursula von Der Leyen is ajánlást fogalmazott meg az európai szintű kötelező oltás bevezetésének megfontolásáról.⁸

ab) 2022. január 31. napjáig felvenni, ha nem tartozik az aa) alpont alá,

b) kétdózisú oltóanyag esetén a védőoltás második dózisát az oltóorvos által meghatározott időpontban felvenni.

² <https://www.derstandard.at/story/2000131683084/gesetzesentwurf-zur-impfpflicht-straften-bis-600-euro-alle-drei-monate> (letöltés: 2021.12.08.)

³ <https://www.dw.com/en/covid-incoming-chancellor-scholz-wants-vaccine-mandate-in-germany/a-59979157> (letöltés: 2021.12.08.)

⁴ <https://www.france24.com/en/live-news/20210916-italian-government-makes-covid-19-health-pass-mandatory-for-all-workers> (letöltés: 2021.12.08.)

⁵ <https://kwwl.com/2021/09/17/slovenia-starts-mandatory-vaccination-for-government-workers/> (letöltés: 2021.12.08.)

⁶ <https://www.france24.com/en/france/20210915-french-vaccine-mandate-for-healthcare-workers-takes-effect> (letöltés: 2021.12.08.)

⁷ <https://www.euronews.com/2021/09/13/greece-begins-mandatory-testing-for-unvaccinated-workers> (letöltés: 2021.12.08.)

⁸ <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-12-01/eu-should-discuss-mandatory-vaccinations-von-der-leyen-says> (letöltés: 2021.12.08.)

A koronavírus járvány újabb hulláma okozta egészségügyi veszélyhelyzet következményeinek mérséklése érdekében az Európai Unió fentebb bemutatott országain kívül több más ország is fontolgatja, illetve bevezette a munkakörhöz kötött kötelező védőoltást. Az Amerikai Egyesült Államok elnöke, Joe Biden 2021. július végén jelentette be, hogy a szövetségi kormányzat alkalmazottai számára kötelezővé teszi a koronavírus elleni védőoltás felvételét, és az egyes államokat, helyi önkormányzatokat is erre sűrgette. Kalifornia, New Jersey és New York államok is kötelezővé tették bizonyos munkakörökben a védőoltás felvételét, és így tett San Francisco, New Orleans és New York városainak vezetése is. Kanadában 2021. augusztus 13-án bejelentették, hogy valamennyi szövetségi szinten foglalkoztatott köztisztviselő számára kötelezővé teszi a koronavírus elleni védőoltás felvételét.⁹

A kötelező oltások kapcsán megfigyelhető tendenciákra tekintettel, valószínűnek tartom, hogy az egyes ágazatokban, vagy az egész lakosságra nézve kötelezően elrendelt koronavírus oltást előíró országok száma a jövőben tovább fog gyarapodni.

3. A veszélyhelyzet idején kihirdetett különleges jogrendi szabályozás indokoltsága

Az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdése értelmében, különleges jogrendben az alapvető jogok gyakorlása – az Alaptörvény II. és a III. cikkeiben, valamint a XXVIII. cikk (2)–(6) bekezdésében megállapított alapvető jogok kivételével – felfüggeszthető vagy az I. cikk (3) bekezdése szerinti mértéken túl korlátozható.

Annak mérlegelése pedig, hogy egy adott intézkedés mennyire alkalmas a kívánt cél elérésére, és az intézkedés következtében esetlegesen bekövetkező alapjogkorlátozás mértéke mennyiben arányos az elérni kívánt céllal, nem az indítványozó, hanem a jogalkotó feladata. A járvány elleni védekezés megszervezéséért pedig a Kormány a felelős.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „veszélyhelyzet idején ezeknek az intézkedéseknek a politikai kontrollját az Országgyűlés, alkotmányossági kontrollját az Alkotmánybíróság látja el, amelynek működése különleges jogrend idején sem korlátozható [Alaptörvény 54. cikk (2) bekezdés].” {23/2021. (VII. 13.) AB határozat, Indokolás [27]}

A veszélyhelyzet kihirdetésére az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdése szerinti felhatalmazás alapján kerül sor, ennek során átmeneti, a mindennapitól eltérő szabályozás kialakítása lehetséges. A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény (a továbbiakban: Kat.) 44. § ca) pontjára is figyelemmel kerül sor a veszélyhelyzet kihirdetésére a COVID19 világjárvány esetében, amely egy tömeges megbetegedést okozó humánjárvány. A veszélyhelyzeti jogalkotás sajátossága éppen az, hogy az emberek életét és testi épségét közvetlenül fenyegető, rendkívüli veszélyhelyzet elhárítására gyors, hatékony, és a súlyosabb humán-egészségügyi következményeket mérséklő válaszokat adjon. Az állam ezen lehetősége egyben összhangban van az állammal a polgáraival szemben alapkötelezettségeként terhelő életvédelmi kötelezettségével is, amellyel az egészséghez való jogot garantálni köteles.

A Korm. rendelet által előírt oltási kötelezettséget az indokolja, hogy a Korm. rendelet 1. §-ban megjelölt – az állami és önkormányzati intézményeknél foglalkoztatott – személyek (a továbbiakban együtt: foglalkoztatott) egyfelől jelentős részben közvetlen fizikai kapcsolatba kerülhetnek munkájuk során más – az adott intézményen kívüli – személyekkel (ügyfelekkel, diákokkal, stb.), amely egyúttal potenciális forrása is lehet a vírus közösségi terjedésének, másfelől kiemelt társadalmi érdek fűződik ahhoz, hogy ezek az intézmények a feladatkörükbe tartozó közfeladataikat akadálytalanul el tudják látni. A Korm. rendelet szerinti kötelező oltásra a foglalkoztatott saját és a környezetében lévő egészségének védelme érdekében is szükség van. **Az élethez és az egészséghez való jog védelme és**

⁹ <https://www.reuters.com/world/countries-make-covid-19-vaccines-mandatory-2021-07-13/> (letöltés: 2021.12.08.)

biztosítása, valamint a közfeladatok akadálytalan ellátása képződik le az oltási kötelezettség előírásával.

A Nemzeti Népegészségügyi Központ tájékoztatása szerint – egészen december közepéig - Magyarországon magas esetszámokkal, hétről hétre tovább emelkedett a megbetegedések száma, valamint növekedett a koronavírus örökítő anyagának mennyisége a szennyvizekben is. Vannak Európában olyan országok, ahol robbanásszerű az esetszámok növekedése, és Európa szerte általánosságban megfigyelhető, hogy a brit (alfa) vírusvariánst kiszorította a vírus indiai (delta) mutánsa, ami 60 százalékkal fertőzőképesebb. Egyes kutatások szerint a delta plusz variáns negyvenszer-hatvanszor fertőzőképesebb, és könnyebben jut a sejtekbe elsők között regisztrált variánsokhoz képest, valamint a tünetek is erősebbek lehetnek. Megjelent ebben az évben továbbá a dél-amerikai Peruból származó változat, a lambda variáns is, továbbá az elmúlt napokban detektálták a vírus legújabb – a WHO besorolása szerint aggodalomra okot adó – dél-afrikai variánsát, az omikront, melynek megbetegítőképességére, terjedésére vonatkozóan még alig rendelkezünk információval.

A kötelező oltás körének kiszélesítését tehát a delta és delta plusz variáns magyarországi megjelenése és fokozott terjedése indokolja, mely még a magas átoltottsággal bíró országokban is gyorsan terjed világszerte. Egyre több európai országban rekordot dönt a fertőzések száma, a koronavírus fertőzést és szövődményeit széleskörűen, sikerrel kezelni képes gyógyszer hiányában pedig az egyetlen megoldás a védőoltás. Minél magasabb az átoltottság szintje, annál kevesebb emberáldozattal jár a koronavírus és hamarabb lehet túljutni annak 4. hullámán, Magyarországon is.

Minderre tekintettel gyors intézkedésekre van szükség, amellyel eredményesen lehet megakadályozni vagy lassítani a vírus terjedését, megfelelő korlátok között lehet tartani a járványt, továbbá biztosítható a közfeladatokat ellátó állami és önkormányzati intézmények működőképességének fenntartása. Ezen intézkedéseket szolgálják a Korm. rendelet rendelkezései.

Önmagában a halálos következményekkel is járó fertőzés továbbterjedésének esélye is megalapozhatja és indokoltá teheti a jogszabályi kötelezettség előírását. A Korm. rendeletben rögzített előírás nem visszaélészerű, nem aránytalan súlyú, hanem az élethelyzethez igazított tudatos, célzott és járványügyi alapon nyugvó indokolt beavatkozás.

A Korm. rendelet 2. § (3) bekezdése kimentési lehetőséget is biztosít azon foglalkoztatottak részére, akik számára egészségügyi indokból ellenjavallt a védőoltás felvétele, és ezt a Korm. rendelet 2. § (4) bekezdés szerinti orvosi szakvéleménnyel is alátámasztja.

A Kat. 51/A. § (1) és (2) bekezdése lehetőséget biztosít a szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, a humánjárvány megelőzése, kezelése, felszámolása, továbbá káros hatásainak megelőzése, illetve elhárítása céljából rendkívüli intézkedések meghozatalára az állampolgárok életének és egészségének védelme, továbbá a nemzetgazdaság stabilitásának garantálása érdekében. Ez utóbbinak képezi részét véleményünk szerint az állami és önkormányzati intézmények működőképességének fenntartása. A munkajogi felelősségi rendszer elemeit szem előtt tartva a jogalkotó az élet és az egészség – mint kiemelt és legfőbb értékek – védelme, valamint az állami és önkormányzati intézmények működőképességének fenntartása érdekében a rendeletben meghatározott kötelezettség előírását tartotta a legmegfelelőbbnek, amely a védett értékek vonatkozásában arányos és szükséges.

4. Az Alkotmánybíróság gyakorlata a kötelező védőoltások kapcsán

A kötelező védőoltások alkotmányosságának megítélése kapcsán az Alkotmánybíróság gyakorlata az elmúlt évtizedekben, az Alaptörvény hatályba lépését megelőzően és azt követően is következetesnek tekinthető. A testület egy 2019-es döntésében megerősítette egy korábbi, 2007-es határozatában a kötelező védőoltásokkal kapcsolatban tett megállapításait.

„Az Alkotmánybíróság határozatában megállapította, hogy „az alkotmánybíróági eljárás során nem kérdőjelezhető meg, hogy a védőoltások (köztük az életkorhoz kötött védőoltások) az emberi szervezet fertőző betegségekkel szembeni ellenálló képességének fokozását és a fertőző megbetegedések elterjedésének megelőzését szolgálják. Tehát egyfelől az egyént (a gyermeket) védik a fertőzéstől, másfelől az egész társadalmat a járványok megjelenésétől” (...) Kimondta továbbá, hogy „jelen ügyben nem az a kérdés, hogy döntésképes felnőttek visszautasíthatják-e a saját és mások egészségét védő oltásokat, hanem az, hogy megtehetik-e ezt gyermekeik nevében. A különbség azért alapvető, mert – az Alkotmány 67. § (1) bekezdése alapján nemcsak a családnak, hanem az államnak is biztosítania kell a gyermekek számára azt a védelmet és gondoskodást, amely a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődésükhöz szükséges. Ezért az államnak akár a szülőkhöz szemben is védelmeznie kell a gyermekek önálló érdekeit. Mivel a védőoltások az érintett egyén és a társadalom többi tagjának egészségét védik, a gyermekeknek érdekük fűződik ahhoz, hogy megkapják az életkorhoz kötött védőoltásokat. Továbbá a gyermekközösségek tagjainak érdekük fűződik ahhoz, hogy a közösség tagjai minél nagyobb számban legyenek immunizáltak” [39/2007. (VI. 20.) AB határozat, ABH 2007, 464, 493].

Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az alkotmánybíróági eljárás során nem kérdőjelezhető meg, hogy a védőoltások (köztük az életkorhoz kötött védőoltások) az emberi szervezet fertőző betegségekkel szembeni ellenálló képességének fokozását és a fertőző megbetegedések elterjedésének megelőzését szolgálják. Tehát egyfelől az egyént (a gyermeket) védik a fertőzéstől, másfelől a gyermeket körülvevő kisebb közösséget, valamint az egész társadalmat a járványok megjelenésétől.” {3080/2019. (IV. 17.) AB határozat, Indokolás: [42] – [43]}

Az indítványozó maga sem vitatja, hogy a „rendelkezésre álló oltások hatásosak és a gyártók által jelenleg ismert és publikált mellékhatásai a pandémia következményeinek tükrében elhanyagolhatóak. Azt sem vitatom, hogy egyes, egyéni alapjogot korlátozó intézkedésekre a lakosság közegészségügyi védelme miatt szükség van.” (IV.2. pont, 5. oldal).

Az Alkotmánybíróság a veszélyhelyzet kihirdetéséről és a veszélyhelyzeti intézkedések hatálybalépéséről szóló 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet és a koronavírus elleni védőoltás kötelező igénybeviteléről szóló 449/2021. (VII. 29.) Korm. rendelet 1. § (6) és (8)-(10) bekezdése elleni, IV/3010/2021. sz. alkotmányjogi panaszt (egészségügyi dolgozók kötelező védőoltása) 2021. december 3-án közzétett határozatában elutasította. A testület az egészségügyben foglalkoztatottak kötelező védőoltása elrendelésének legitim céljaként ismerte el az Alaptörvény által garantált élethez és egészséghez való jog, valamint az egészséghez való jog intézményvédelmi oldalának érvényesítését, a koronavírus-járvány egészségügyi, társadalmi, gazdasági hatásainak csökkentését, kiemelten az egészségügyi ellátórendszer folyamatos működését és a betegellátás biztonságát. Az Alkotmánybíróság határozatában, az Egészségügyi Világszervezet (WHO) álláspontjára is utalva hangsúlyozta, hogy a közegészségügyi célok elérése – így különösen egy súlyos járvány megfékezése, következményeinek enyhítése – indokolhatja végső eszközként a kényszerítő jogi eszközök alkalmazását. A határozat Indokolásának [55] pontjában foglaltak pedig álláspontom szerint a jelen ügyre is vonatkoztathatóak analógiával. Egyrészt legitim célként ismerendő el – az államigazgatás biztonságos működése körében értékelhetően – azt, hogy az államigazgatásban tevékenységet oltatlan személy ne végezzen, ügyfelekkel, kollégáival ne érintkezzen, mert ez az egyébként szigorú higiénés szabályok betartása mellett is nagyobb kockázattal jár. Másrészt – az államigazgatás működésének folyamatosága, a közfeladatok ellátásának zavartalansága, az ahhoz való tényleges hozzáférhetőség miatt – nem elégedhet meg a jogalkotó a járványügyi szempontból nagyobb veszélyt hordozó oltatlan foglalkoztatottak izolációjával – történjék az akár szabadságolással, akár a foglalkoztatásra irányuló jogviszony megszüntetésével –, arra is kell törekednie, hogy a foglalkoztatottak körében minél szélesebb körű legyen az átoltottság. Csak így biztosítható ugyanis az, hogy egyszerre legyen járványügyi szempontból biztonságos, folyamatos és hozzáférhető az államigazgatás, a közfeladatok intézése. Hangsúlyozandó, hogy, habár az e-ügyintézés korunkban széles körben elterjedt módja az államigazgatási ügyek intézésének, azonban a mai napig meghatározó a személyes ügyintézési mód, ez pedig átvezet a harmadik indokhoz, hogy habár a Kormány mindent megtett annak érdekében, hogy minimalizálja az állampolgár és az államigazgatás közötti személyes találkozások számát (itt utalnék például a veszélyhelyzetben lejárt okmányok érvényességének a meghosszabbítására), de így is

szükségszerű, hogy találkozások történnek, amelyeket az állampolgár nem tud elkerülni. Ezért szükséges, hogy ezen esetekben olyan személlyel találkozzon, aki védett.

A védőoltásra való tényleges kötelezés az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az egészségügyi önrendelkezéshez való jog arányos korlátozásának minősül, így a támadott szabályozás szerinti szankció megalkotása nem eredményezett az indítványozók egészségügyi önrendelkezési jogába való aránytalan és e jog lényeges tartalmát sértő beavatkozást. Az Alkotmánybíróság ezek alapján úgy ítélte meg, hogy az előírt alapjogi korlátozás szükséges és arányos, ezért a kormányrendeletek támadott rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat elutasította.

Az Alkotmánybíróság a IV/3010/2021. sz. ügyben közzétett határozatában hangsúlyozta, hogy nem tartozik kompetenciájába annak az epidemiológiai kérdésnek a megítélése, hogy a jogalkotó melyik védőoltást írja elő kötelezőnek az egészségügyi tevékenység ellátásához, egyúttal rögzíti, hogy *„valamennyi Magyarországon alkalmazott vakcina rendelkezik az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet engedélyével. Ezek mindegyikét alkalmasnak találta az erre illetékes magyar hatóság, arra, hogy elősegítse a védettség kialakulását a fertőzéssel szemben.”* Az Alkotmánybíróság *„a következetes gyakorlata szerint abban az esetben, ha szaktudományi kérdésekben mértékadó nemzetközi intézmény által képviselt álláspont egyértelműen azonosítható, azt elfogadja, mivel ezen álláspont szaktudományos megalapozottságának elvitatása kívül esik az Alkotmánybíróság hatáskörén”.* Az Alkotmánybíróság utal korábbi határozatára, amelyben részletesen áttekintette a mértékadó nemzetközi fórumok koronavírus oltásokkal kapcsolatos jogpolitikai dokumentumait, ajánlásait és arra a következtetésre jutott, hogy a *„ma meghatározó tudományos világkép alapján a WHO és más globális intézmények, szerveződések kampányt folytatnak a minél szélesebb körű vakcináció érdekében, mert az oltás alkalmas arra, hogy a járványt megfékezze, annak negatív társadalmi és gazdasági hatásait mérsékelje. Mindezek alapján megállapítható, hogy a magyarországi jogalkotás is ezen keretek között helyezkedik el.”*

4. Összegzés

Az Alkotmánybíróság megkérdőjelezhetetlen elvként kezeli, hogy a védőoltások nem kizárólag az oltott személy, hanem a társadalom, és az érintett közösség védelmét szolgálják.

A védőoltások (köztük az életkorhoz kötött védőoltások is) az emberi szervezet fertőző betegségekkel szembeni ellenálló képességének fokozását és a fertőző megbetegedések elterjedésének megelőzését szolgálják. Ezáltal védik nem csupán az egyént, valamint a kisebb közösségeket, hanem az egész társadalmat is a járványoktól. Az egyes, egyéni alapjogot korlátozó intézkedésekre éppen a lakosság közegészségügyi védelme miatt van szükség. A rendelkezésre álló oltások mindegyike hatásos, a gyártók által jelenleg ismert és publikált mellékhatásaik a pandémia következményeinek tükrében elhanyagolhatóak, ahogy ezt maga az indítványozó sem képes vitatni.

Álláspontomat összegezvén, a támadott Korm. rendelet által előírt védőoltási kötelezettség alkotmányosnak tekinthető, mert az Alaptörvényben deklarált célok megvalósítását szolgálja, a benne foglalt intézkedések szükségesek, mivel az orvostudomány jelen állása szerint az új típusú koronavírus elleni védőoltás az egyetlen olyan eszköz, amely alkalmas a vírus okozta megbetegedés megelőzésére és az életveszélyes állapot elkerülésére, továbbá az állami és önkormányzati dolgozók számára előírt védőoltási kötelezettség arányos, ugyanis a szabályozás a címzetti kör tekintetében kellő mértékben, az elérni kívánt céllal összhangban differenciál és a szakpolitikai cél által megvalósítani kívánt alkotmányos érték fontossága meghaladja a potenciális alapjogsérelem súlyát.

Kérem álláspontom szíves elfogadását és kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a fenti szakmai

érvekre és az Alaptörvényre, valamint az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatára alapozott közjogi érvek alapján az indítványt utasítsa el.

Budapest, 2021. december 12.

Dr. Horváth Ildikó
gyért felelős államtitkár

h.